

Societat

ADOLESCÈNCIA

No m'insultis! Educar pel civisme a les xarxes

Un projecte liderat per catalans encoratja els joves a frenar la discriminació a internet

NEREIDA CARRILLO
BARCELONA

Parlar amb un "accent fastigós", utilitzar un pintallavis "com més vermell millor" o posar-se uns pantalons de lleopard són els consells que trobem als tutorials de YouTube per ser "una autèntica *choni*". Les recomanacions les formulen sobretot noies que posen en pràctica els seus consells amb moviments d'escarni. Burlar-se d'un grup social, fer un comentari homòfob al grup de WhatsApp de classe i insultar al mur de Facebook la companya musulmana que es cobreix els cabells amb un mocador són algunes de les moltes formes que pren la discriminació digital entre els més joves. Un projecte europeu liderat per una associació social i cultural catalana, CEPS Projectes Socials, intenta revertir aquests comportaments educant pel civisme i l'ètica a la xarxa.

"A les xarxes socials fem servir estereotips, acudits i expressions normalitzades que porten un missatge discriminatori implícit", explica Gi-

gi Guizzo, directora del projecte ICUD (Internet: Creatively Unveiling Discrimination) i membre de CEPS Projectes Socials. La iniciativa, en què han participat 6 socis de diferents països -Catalunya, Romania, Itàlia, Bèlgica i Anglaterra-, té com a objectiu impulsar formes "creatives" de lluitar contra la discriminació en línia per part dels adolescents. El projecte, amb finançament europeu, ha inclòs tallers de conscienciació i l'elaboració de material per a progenitors, educadors i altres professionals.

David Dueñas, investigador del grup de recerca Anàlisi Social i Organitzativa (ASO) de la Universitat Rovira i Virgili i participant en el projecte, explica que el fenomen no és nou: "La discriminació existeix a la societat i internet n'és un reflex". Però malgrat que els comentaris contra els catalans a Facebook o el menyspreu contra els immigrants a Twitter no deixen de ser comportaments coneguts que s'expressen en canals relativament nous, per a Guizzo tot plegat pren una nova dimensió. Posal'exemple de l'agressió

que va patir una noia per part d'una companya a Sabadell i que uns testimonis van gravar i penjar a YouTube: "El que va patir aquesta noia al carrer és una cosa, però la humiliació que va patir a internet té una altra magnitud". El mateix passa, opina, amb la discriminació. Els experts coincideixen a assenyalar que a internet els comentaris són més incisius, més bèsties i, com que el missatge s'expandeix més ràpid i a més gent, la humiliació és més gran.

Barrejat amb humor

Precisament, aquest projecte vol lluitar contra comportaments com els d'aquests joves de Sabadell que van ser passius i còmplices. Guizzo comenta que, més enllà dels comentaris obertament racistes o xenòfobs, a la xarxa hi ha molta discriminació invisible, sobretot a través de l'humor o de discursos normalitzats, i que els joves sovint es comporten passivament en comptes de frenar o sancionar aquests comentaris: "Sovint els joves no reaccionen, reaccionen amb silenci o no saben com reaccionar". Per això, les

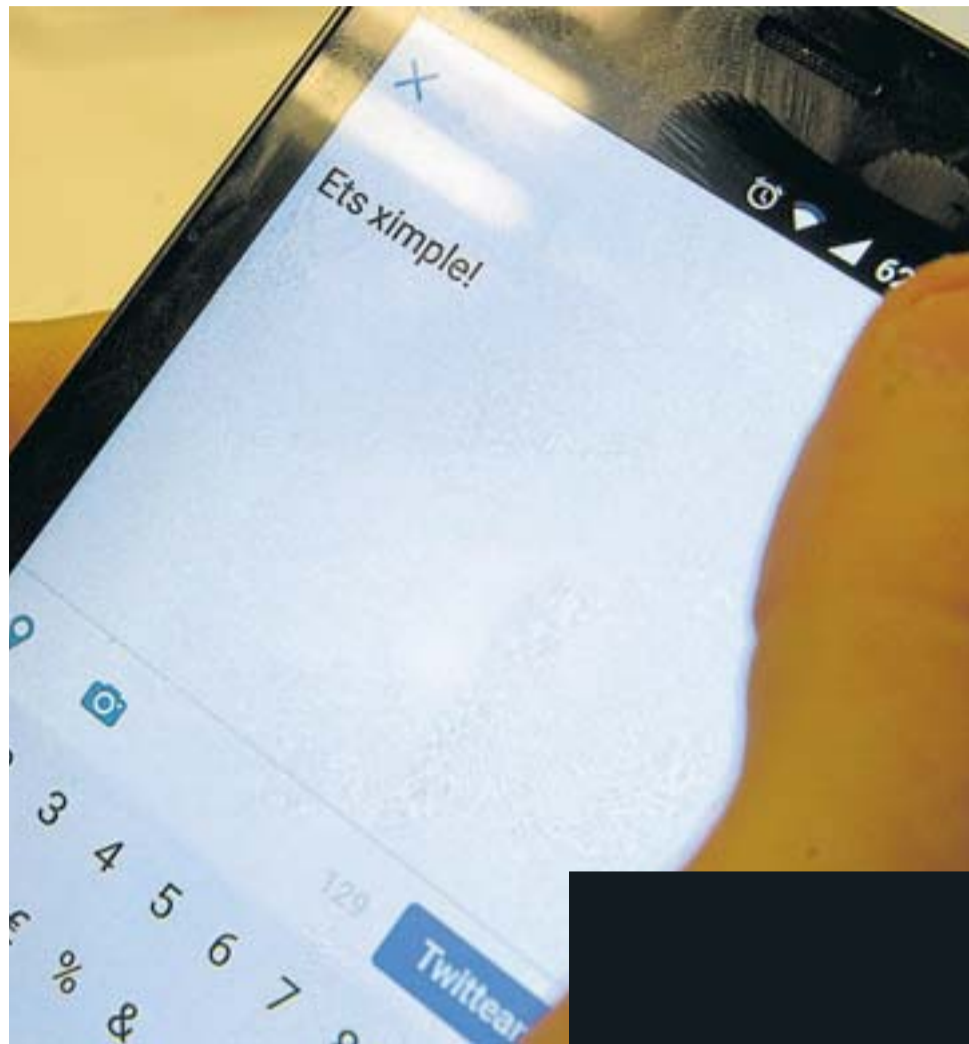
Canal
A internet els comentaris són més incisius i la humiliació és més gran

Objectiu
El projecte vol que els joves denunciïn continguts xenòfobs i ofensius

activitats educatives que es proposen s'orienten a reflexionar amb els adolescents i generar empatia: ¿com se sentirà la noia musulmana que veu que els seus companys es burlen d'ella a Facebook?

Dueñas proposa treballar tant amb els joves que pegen contingut discriminatori a internet com amb els que el difonen i l'aplaudeixen. "S'ha d'aconseguir que internet no sigui una eina que potenciï la discriminació, sinó una eina que la disminueixi", assenyala l'investigador. Es busquen usuaris que siguin, segons el vocabulari del projecte, "reactius" i no "passius", és a dir, que puguin fer un comentari en un acudit sobre estereotips a Facebook o denunciar un *hashtag* xenòfob. Molts cops, però, assenyala l'investigador, aquests problemes es resolen en un context *offline*: "Són estranyes les respostes que condueixen a frenar la burla perquè és la lògica del funcionament de Facebook. No pots posar «no m'agrada»". Per ara.

Abans de dissenyar les activitats i el material, el projecte va partir d'una recerca inicial sobre el com-

portament dels joves a internet. Es va estudiar l'activitat a Facebook de 500 adolescents de diferents països.

Les noies es mofen de l'aparença

Dueñas explica que van trobar diferències per gèneres i no tantes per edat o nivell d'estudis. "Els homes manifesten una actitud més directa vers la discriminació que les dones. Ells penegen un contingut, fan un comentari i elles hi posen «m'agrada»", apunta l'investigador. No va ser l'única diferència que va mostrar l'estudi: mentre que els nois presentaven "patrons clàssics de discriminació", és a dir, feien comentaris racistes i xenòfobs, les noies centraven les seves ofenses en qüestions de classe i aparença física. "Ahora -agrega Dueñas-, els homes també eren més agressius".

Guizzo afegeix que van identificar algunes diferències per països: "A Catalunya vam trobar molts discursos negatius sobre *canis* i *chonis*. A Itàlia, molta discriminació sobre immigrants, i a Romania, sobre discapacitats". La directora del projecte assegura que aquestes actituds del jovent canvien després de debatre i treballar amb ells. De fet, es van fer algunes activitats pilot en ciutats com Barcelona, i Guizzo explica que alguns joves es mostraven sorpresos en veure que els seus comentaris podien ofendre. Després dels debats, van acabar fent amb els seus mòbils vídeos contra la discriminació a internet. Així, els experts insisteixen que cal educar perquè els joves no repeteixin els comportaments poc ètics dels adults que s'observen a internet. ■

¿I els adults, tenen prou eines per donar exemple?

No cal entretenir-se gaire en els *hashtags* de Twitter o els murs de Facebook per comprovar que els adults no donen exemple en el seu comportament a la xarxa: des de comentaris ofensius sobre els catalans o sobre l'accident de Germanwings fins als grups *Mujeres que...* a Facebook, alguns amb contingut masclista. Molts pares i professors no estan prou formats digitalment per ajudar els més petits a gestionar i superar situacions de discriminació en aquests entorns. "Els pares, les mares i els docents, que han de transmetre coneixements ètics, són capaços de fer-ho socialment, però no de controlar-ho digitalment. Els seus fills i filles en saben més", diu Dueñas. Segons Guizzo, pares i professors estan "poc preparats" per ajudar els joves quan pateixen els ultratges dels seus companys a les xarxes. Aconsella que els facin confiança, que els ajudin a no respondre en calent i que reflexionin sobre les implicacions dels seus comportaments. Per ajudar-los, CEPS Projectes Socials els ofereix tallers i formació.